

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta

Aika 19.02.2025 klo 14:00 -

Paikka Gradia Viitaniemi, Luokkatila A2.231/ Teams

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Lahti Matias	puheenjohtaja
	Rantanen Riikka	varapuheenjohtaja
	Demarco Samuel	jäsen
	Heikkilä Johanna	jäsen
	Holmberg Nico	jäsen
	Ingervo Sirkku	jäsen
	Kaistinen Saku	varajäsen
	Kautto-Koukka Leena	jäsen
	Lakka Emilia	jäsen
	Parkkonen Kari	jäsen
	Piispanen Hannu	jäsen
	Tammivuori Elina	jäsen
	Weijo Ilse	jäsen
Muu	Laiho Jenni	hallintopalvelupäällikkö
	Virtanen Jarna	järjestämispäällikkö, esittelijä
	Hilpinen Tiina	hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä
	Aula Maria Kaisa	aluehallituksen puheenjohtaja
	Tollet Jan	hyvinvointialuejohtaja
	Savolainen Katri	aluehallituksen edustaja
	Peura Nuutti	nuorisovaltuuston edustaja
	Kallimo Kati	toimialajohtaja, sosiaali- ja terveystoimen palvelut
	Koivisto Tuija	vastuualuejohtaja, koti- ja asumispalvelut
	Kalilainen Päivi	vastuualuejohtaja, lasten, nuorten ja perheiden palvelut
	Paahto Marena	sosiaalihuollon johtaja
Miettinen Heikki	johtajaylilääkäri	
Lundgren-Laine Heljä	johtajaylihoitaja	

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
7	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
8	Pöytäkirjan tarkastus	4
9	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
10	Valtuustoaloite kotiin vietävien päihdepalvelujen järjestämiseksi	6
11	Ajankohtaiset asiat	12
12	Lausuntopyyntö luonnoksesta hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi vuosille 2025-2029, VN/20544/2024, 27.1.2025	13
13	Keski-Suomen hyvinvointialueen strategian puolivuosisikatsaus ja uudistumisohjelma	16
14	Hyvinvointikertomus 2023-2024	19
15	Vuoden 2025 talousarvion käyttösunnitelma	23
16	Ilmoitusasiat	25

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

7

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 149 ja 150 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan jäsenille 14.2.2025.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

8 Pöytäkirjan tarkastus

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 168 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 25.02.2025 mennessä.

Päätösehdotus

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa; Johanna Heikkilä ja Nico Holmberg, heidän varalleen Hannu Piispanen ja Leena Kautto-Koukka.

Päätös

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

9 Työjärjestyksen hyväksyminen

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimita toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Aluehallitus § 259 08.10.2024
Lasten, nuorten ja perheiden 19.02.2025
lautakunta

10
Valtuustoaloite kotiin vietävien päihdepalvelujen järjestämiseksi

Aluehallitus 08.10.2024 § 259

Valmistelija hallintojohtaja Pasi Marjakangas p. 050 5648 980

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluevaltuuston 17.9.2024 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite kotiin vietävien päihdepalvelujen järjestämiseksi (valtuutettu Anna-Kaarina Autere ja allekirjoittaneet).

Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta

hallintosääntö 142 §

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen vastuualuejohtaja Eva Pihlamma-Tuonosen, toimialajohtaja Kati Kallimon ja palvelujohtaja Jari Raudasojan valmisteltavaksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025
2276/00.05.01/2024

Valmistelija vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen p. 050 370 0245
vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821
palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 353 8310
palvelujohtaja Maarit Raappana p. 050 311 9005
palveluäällikkö Satu Kokkonen p.040 074 2383
palvelupäällikkö Hanna Hämäläinen p.040 480 6010
palvelujohtaja Anne Pihl p. 050 591 9008
palvelupäällikkö Tuula Antinaho p.014 269 0400

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluehallitus § 259 08.10.2024
Lasten, nuorten ja perheiden 19.02.2025
lautakunta

Anna-Kaarina Autere (vihr) sekä 24 muuta aluevaltuutettua ovat tehneet 15.9.2024 valtuustoaloitteen kotiin vietävien päihdepalveluiden järjestämiseksi.

Valtuustoaloitteessa todetaan alkoholin ja muiden päihteiden ongelmakäytön olevan vakava haaste, joka koskettaa merkittävää osaa suomalaisista. Vaikka alkoholin kulutus onkin Suomessa vähentynyt, todetaan Keski-Suomessa olevan 20-64-vuotiaista alkoholin riskikäyttäjiä 29,2% ja 65 vuotta täyttäneistä 31,9%. Yli 65-vuotiaiden keski-suomalaisten alkoholikuolleisuus on viime vuosina kasvanut. Päihderiippuvuus on hoitamattomana merkittävä kärsimystä ja lukuisia vaikeahoitoinen terveysongelmia aiheuttava, kuolemaan johtava sairaus. Päihdesairaudessa on usein kyse myös monisukupolvisesta ongelmasta.

Aloitteessa nostetaan esille kotiin vietävät palvelut kustannustehokkaina ja asiakaslähtöisinä, joihin voi sisältyä seuraavia elementtejä:

1. Kotihoito: Päihdetyöntekijät vierailevat asiakkaan kotona tarjoten tukea ja ohjausta päihdekäytön hallintaan ja oman hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä voi sisältää keskusteluja, neuvontaa ja konkreettisia toimia, kuten esimerkiksi päihdevieroitushoitoa avohoitona. Tukea voidaan tarjota lisäksi myös etäyhteydellä.
2. Lääkehoito: Lääkkeellinen tuki, vieroitushoito ja valvottu antabushoito täysraittiuuden tukemiseksi tarvittavine verikoekontrolleineen.
3. Vertaistuki: Kotiin vietävät palvelut voivat sisältää myös vertaistuen, joko kasvokkain tai etäyhteyksin, mikä on tehokas keino tukea päihteiden käytön vähentämistä ja arjessa selviytymistä. Tuetaan vertaisryhmiin osallistumista ja kiinnittymistä hoidon jatkumona (esim. AA, A-Kilta, KRIS, mielenterveysjärjestöt).
4. Sosiaalipalvelut: Kotona annettavat päihdepalvelut voivat sisältää myös laajempia sosiaalipalveluita, kuten apua asumisessa, taloudellisessa selviytymisessä sekä työllistymisen tukemisessa. Tämä edistäisi yksilön kokonaisvaltaista hyvinvointia ja ehkäisisi syrjäytymistä.

Valtuustoaloitteessa todetaan näiden palvelujen avulla voitavan vähentää päihdeongelmia ja lisätä palvelujen saavutettavuutta. Kotiin vietävien palveluiden järjestämisen perustellaan olevan taloudellisesti järkevä ratkaisu, sillä se vähentää kalliiden päivystyspalvelujen, tehohoidon ja laitoshoidon tarvetta ja tukee pysyvää irtautumista päihteistä. Aloitteessa viitataan myös Jyväskylässä aiemmin toteutetun Kotikonsti –toimintamallin vaikuttavuustutkimuksen tuloksiin, jotka osoittavat kotihoitomallin tukevan tehokkaasti asiakkaiden päihdeettömyyttä ja hyvinvointia.

Aluehallitus	§ 259	08.10.2024
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta		19.02.2025

Valtuustoaloitteen allekirjoittaneet esittävät, että Keski-Suomen hyvinvointialue aloittaisi pikimmiten kotiin vietävien päihdepalveluiden järjestämisen osana kokonaisvaltaista päihdehuoltoa. Tämän nähdään tukevan henkilöitä, jotka kamppailevat päihteiden käytön hallinnan kanssa, mutta eivät pysty hakeutumaan tai jostakin muusta syystä hakeudu olemassa oleviin palveluihin.

Vastaus aloitteeseen

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa kotiin vietävät palvelut ovat vahvistuneet ja kotiin vietäviä päihdepalveluja on tarjolla koko hyvinvointialueen laajuisesti. Vuodesta 2025 lähtien talousarvion puitteissa aikuisten sosiaalipalvelujen tavoitteena on edelleen siirtää sosiaalihuoltolain mukaisten asumispalveluiden painotusta asiakkaan kotiin vietäviin palveluihin. Lisäksi aikuisten sosiaalipalveluiden kehittämiskohteena vertaistuki tullaan huomioimaan systemaattisemmin osana asiakkaalle mahdollisia palveluita.

Päihdepalveluissa sosiaali- ja terveystyöntekijöiden yhteistä työparimallia kehitetään edelleen ja sitä ollaan laajentamassa päihdeasiakkaiden kotiin vietävän tuettuun asumiseen. Aikuisten sosiaalipalveluissa mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluissa työparimalli on käytössä ja se on todettu asiakkaan kokonaisvaltaisen tuen ja hoidon osalta merkittäväksi. Työparityöskentelyllä asiakasta voidaan tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti sosiaalihuoltoon ja terveydenhoitoon liittyvissä asioissa samanaikaisesti. Terveystuella päihdepalveluiden avohoito on merkittävä tuki asiakkaan kotona pärjäämiselle.

Aikuisten kuntouttavien sosiaalipalveluiden asiakkaiden kodeissa tapahtuvassa tuetussa asumisessa toteutetaan käytäntöjä aiemmin Jyväskylässä pilotoidusta Kotikonsti-hankkeesta. Tällaisia yhteneväisiä käytäntöjä ovat esimerkiksi asiakkaan tueksi tuleminen asumisyksiköstä tai sairaalasta/päihdehoitolaitoksesta kotiutumisasiheeseen ja asumisen tuki kotona sekä yhdessä luodut tavoitteet päihteistä kuntoutumiselle ja niiden toteutumisen seuranta. Tuetun asumisen tiimien työntekijät toteuttavat päihdepalvelua työskennellen asiakkaiden kanssa heidän kodeissaan. Keskimääräinen käyntien määrä on 1-6x/kk. Syyt käynneille palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti voivat olla esimerkiksi haasteet päihteiden käytössä tai muun elämänhallintaan vaikuttavassa asiassa, sosiaalisten tilanteiden pelko ja sen myötä avustaminen asioiden hoitamisessa, asuntoasioissa ja elämän taitojen vahvistamisessa. Palvelutarpeen arviointi ja päätös palveluun laaditaan aikuissosiaalityössä. Vuonna 2024 tuetun asumisen asiakkaina oli yhteensä 485 asiakasta. Aikuissosiaalityössä päihdeasiakkaiden haasteet ovat moninaisia ja asiakkaat eivät välttämättä

Aluehallitus § 259 08.10.2024
Lasten, nuorten ja perheiden 19.02.2025
lautakunta

sitoudu tarjottuihin palveluihin. Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä tarjottavasta tuesta.

Ikääntyvien päihdetaustaisten asiakkaiden ja mielenterveysasiakkaiden haasteet voivat olla erilaisia kuin muiden ikääntyneiden asumispalveluissa olevien asiakkaiden. Kotihoidon hoitajien keinot ja osaaminen puuttua asiakkaan päihteiden käyttöön kotona ovat rajalliset. Päihde- tai mielenterveysasiakkaan kohdalla tehdään yhteistyötä asiakkaan hoitoon osallistuvan verkoston kanssa tarpeen mukaan, sekä mm. lääkityksestä (esim. antabus) huolehditaan hoitavan tahon ohjeiden mukaisesti. Omaa asumispalveluyksikköä erityisesti ikääntyneille mielenterveys- tai päihdeasiakkaille ei hyvinvointialueella tällä hetkellä ole. Etelä-Savon, Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueiden yhteistyönä tullaan selvittämään erityisten asumispalvelujen tarve, joita olisi mahdollista järjestää YTA-alueitasoisesti.

Alaikäisten lasten ja nuorten avopäihdetyötä tekevät lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdetyön tiimit eri puolella Keski-Suomea. Alaikäisten päihdetyö tapahtuu pääosin eri paikkakunnilla tapahtuvissa mielenterveys- ja päihdepalvelutiimien (mtp) vastaanottotiloissa, mutta työntekijät jalkautuvat tarpeen mukaisesti alueiden oppilaitoksiin, asiakkaiden kotiin tai muuhun toimitilaan. Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus asioida myös päihteisiin liittyvissä asioissa etäperhetyöntekijän tai nuorten etätyöntekijän kanssa etävastaanotolla osana digitaalisen sote-keskuksen palveluita.

Aina kun kyse on alaikäisestä, asiakkaan ja läheisverkoston kanssa työskennellään tiiviisti perhesosiaalityön ja/tai lastensuojelun sosiaalityön kanssa yhteistyössä. Lastensuojelun keskeisiä tukitoimia päihteillä oireileville lapsille ja nuorille ovat mm. tehostettu perhetyö, lastensuojelulaitosten kotiin annettava avotyö sekä sosiaaliohjaus ja sosiaalityö.

Nuorten mtp-tiimeissä on tunnistettu asiakasryhmiä, joiden kohdalla päihdetyön jalkautuminen asiakkaan elinympäristöön nähdään tärkeänä. Näitä asiakasryhmiä ovat mm. lastensuojelun sijaishuoltoon sijoitetut nuoret sekä jälkihuollon asiakkaana olevat nuoret ja nuoret aikuiset, joiden voi olla haastavaa sitoutua avotyön käynteihin.

Nykyiset päihdepalvelut on kuvattuna **liitteessä 1**.

Lopuksi

Kaikissa palveluissa on tunnistettu puheeksi ottamisen ja osaamisen kehittämisen tarve asiakkaiden päihteiden käytön osalta. Puheeksi ottamisen osaamisen kehittämiseksi Keski-Suomen hyvinvointialue

Aluehallitus § 259 08.10.2024
Lasten, nuorten ja perheiden 19.02.2025
lautakunta

osallistuu THL:n hankehakuun vahvistamaan päihteidenkäytön varhaista tunnistamista sekä vahvistamaan päihteidenkäytön puheeksi ottamisen keinoja.

Kotiin vietäviä päihdepalveluja järjestetään ja kehitetään monialaisena yhteistyönä. Sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaiset toimivat hoidon portaat- mallin mukaisesti kehittämällä palveluita varhaisen vaiheen hoidosta ja tuesta alkaen (**liite 2**) muun muassa seuraavasti:

- vahvistetaan Kotikonsti-mallin elementtejä kotiin vietävässä tuetun asumisen palvelussa aiemmin tekstissä kuvatun mukaisesti
- päihdepalveluissa kehitetään ja vakiinnutetaan kotiin vietävän tuetun asumisen ja hoidollisten palvelujen työparityöskentelymalli. Tarvittaessa kootaan asiakaskohtainen moniammatillinen tiimi hoidon ja palvelujen yhteensovittamiseksi sekä niiden koordinoimien parantamiseksi. Lisäksi voidaan hyödyntää sotekeskusten monialaisia tiimejä.
- kokemusasiantuntijoiden tarve huomioidaan THL:n päihteidenkäytön varhaista tunnistamista sekä puheeksi ottamisen keinoja vahvistavassa hankehaussa ja vuoden 2026 talousarviossa
- Päihdepalveluketjun päivittämistyö on käynnistynyt hoidon portaiden mukaisesti. Samalla selkeytetään päihdepalvelujen koordinoimien hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden palveluissa. Päihdepalveluketjun toimivuutta tullaan seuraamaan säännöllisesti.

Toimivalta

hallintosääntö 18 §

Esittelijä Järjestämispäällikkö Virtanen Jarna

Päätösehdotus Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta merkitsee asian tiedoksi ja esittää asiaa edelleen aluehallitukselle käsittelemään.

Päätös

Liitteet

Liite 1 Liite 1 Nykyiset päihdepalvelut kuvattuna
1
Liite 2 Liite 2 Hoidon portaat
2

Aluehallitus
Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

§ 259

08.10.2024
19.02.2025

Liite
3 Valtuustoaloite 17.9.2024 / Kotiin vietävien päihdepalvelujen
järjestäminen

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

11
Ajankohtaiset asiat

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025

Lasten, nuorten ja perheiden lautakuntaa tiedotetaan ajankohtaisista asioista.

Päätösehdotus

Merkitään ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Päätös

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

12

Lausuntopyyntö luonnoksesta hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi vuosille 2025-2029, VN/20544/2024, 27.1.2025

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025
225/00.04.00/2025

Valmistelijat

Strategiajohtaja Anu Pihl, p. 050 320 4896
Johtajaylihoitaja Heljä Lundgren-Laine, p. 050 350 5908
Sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto, p. 040 143 4759
Johtajaylilääkäri Heikki Miettinen, p. 014 269 4476
Pelastusjohtaja Ville Mensala, p. 040 336 0680

Selostus asiasta

Yleistä

Valtioneuvosto tulee asettamaan valtakunnalliset strategiset tavoitteet hyvinvointialueiden tehtävien järjestämiselle vuosille 2025–2029. Tavoitteita on valmisteltu valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön yhteistyönä valmisteluryhmässä, jonka tuottamasta luonnosversiosta on pyydetty hyvinvointialueiden lausuntoja. Luonnosversio on **liitteessä 1.**

Valmistelutyö on kesken ja lausunnoilla oleva luonnosversio tavoitteista on keskeneräinen. Lausuntokierroksen jälkeen tavoitteiden valmistelu jatkuu työryhmässä ja tavoitteiden poliittinen käsittely alkaa ministeriöissä.

Valmisteluryhmän esityksenä on, että tavoitteet muodostuisivat hyvinvointialueiden toimintaa koskevista tavoitteista ja toimintaedellytyksiä koskevista tavoitteista.

Toimintaa koskevat tavoitteet kuvaisivat tavoiteltuja lopputuloksia, jotka koskevat (i) väestön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta, (ii) yhdenvertaisia palveluja, sekä (iii) taloudellista kestävyttä. Kaikessa hyvinvointialueiden toiminnassa, johtamisessa ja ohjauksessa tulee painottaa (iv) vaikuttavuusperustaisuutta. Toimintaedellytyksiä koskevat tavoitteet kuvaavat tavoiteltujen lopputulosten saavuttamisen edellytyksiä, joita ovat (i) hyvinvoiva ja riittävä henkilöstö, (ii) laadukas tieto, ja (iii) toimiva yhteistyö.

Lausuntoa on pyydetty tavoitteista ja mittareista, jotka on esitetty luonnosversion lopussa olevassa liitteessä. Lisäksi on pyydetty tuomaan esille, jos hyvinvointialueilla on käytössä muita mittareita. Vastausaika päättyy 28.2.2025.

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen lausuntoluonnos on **liitteessä 2**.

Tausta

Ensimmäiset sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023–2026 sekä valtakunnalliset strategiset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023–2026 julkaistiin joulukuussa 2022 ja ne tulivat voimaan vuoden 2023 alussa hyvinvointialueiden aloittaessa toiminsa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta nämä tavoitteet päivitettiin pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman ja kansallisen palvelureformin pohjalta keväällä 2024 ja tavoite oli selkeyttää ja kehittää hyvinvointialueiden ohjausrakenteita. Tuolloin todettiin, että valtakunnalliset tavoitteet laaditaan jatkossa valtiovarainministeriön koordinoimana koskemaan kaikkia hyvinvointialueiden tehtäviä. Tullessaan voimaan nämä valtioneuvoston yhteiset tavoitteet hyvinvointialueille korvaavat tämänhetkiset tavoitteet.

Nyt lausunnolla olevat valtakunnalliset tavoitteet ovat sosiaali- ja terveydenhuollon osalta kolmannet tavoitteet kolmen vuoden sisään. Pelastustoimelle tavoitteiden voidaan laskea olevan toiset, koska pelastustoimen osalta tavoitteet eivät päivittyneet keväällä 2024.

Hyvinvointialueiden valtakunnalliset tavoitteet

Hyvinvointialueiden valtakunnalliset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen strategista ohjausta ja niitä käsitellään mm. vuosittaisissa hyvinvointialueneuvotteluissa. Valtioneuvosto vahvistaa vähintään joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien hoitamiseksi yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti. Valtakunnallisissa tavoitteissa on otettava huomioon valtioneuvoston asettamat julkisen talouden finanssipoliittiset tavoitteet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 31 §:ssä ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 15 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön selvitykset sekä mahdolliset muut väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen toimintaa ja taloutta koskevat seurantatiedot.

Toimivalta

Hallintosäätö § 18

Esittelijä

Järjestämispäällikkö Virtanen Jarna

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

Päätösehdotus

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta merkitsee lausuntoluonnoksen tiedoksi ja esittää mahdolliset huomiot lausuntopohjaan aluehallitukselle.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Liitteet

- Liite 4 Liite 1 - JulkaisuLUONNOS valtakunnalliset hva-tavoitteet 2025-2029 LUONNOS 27.1.2025 (1)
- Liite 5 Liite 2 LAUSUNTOLUONNOS KSHVA - lausuntoluonnos hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

13

Keski-Suomen hyvinvointialueen strategian puolivuosisikatsaus ja uudistumisohjelma

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025
1839/00.01.01.04/2024

Valmistelija

järjestämispäällikkö Jarna Virtanen p. 040 5420 875

Selostus asiasta

Taustaa

Keski-Suomen aluevaltuusto hyväksyi Keski-Suomen hyvinvointialueen strategian kesäkuussa 2022 ja strategian toimeenpano-ohjelma on valmistunut keväällä 2024.

Toimeenpano-ohjelman valmistelu on perustunut hyvinvointialueen strategiassa määriteltyihin menestystekijöihin, joita on kuusi:

- uudistuminen
- asukkaat
- kumppanuus
- ihmislähtöiset palvelut
- henkilöstö
- tieto

Jokaiseen menestystekijään on tunnistettu erilaisia ohjelmia ja suunnitelmia, jotka ovat joko lainsäädännön edellyttämiä, toiminnan kannalta välttämättömiä sekä aluevaltuuston hyväksymän Keski-Suomen ihmislähtöisen strategian toteutumisen kannalta keskeisiä. Valtuusto on linjannut menestystekijöihin liittyen myös linjauksia, joita toimeenpano-ohjelmalla toteutetaan. Osana kokonaisuutta on laadittu läpileikkaaviksi kokonaisuuksiksi digitalisaatio-ohjelma, TKKI-ohjelma (tutkimus, koulutus, kehittäminen ja innovaatiot) ohjelma. Myös tuottavuusohjelma kulkee toimeenpano-ohjelman rinnalla, mutta se raportoidaan erikseen.

Toimeenpano-ohjelman seuranta

Strategian toimeenpano-ohjelman valmistuttua osissa vuoden 2023–2024 aikana myös toimeenpano-ohjelman seuranta on käynnistynyt osissa. Toimeenpano-ohjelman etenemistä seurattiin aiemmin osana talouden ja toiminnan neljännesvuosiseurantaa, ja kesäkuusta 2024 lähtien erillisenä kokonaisuutena puolivuositain.

Yleistilanne ja yhteenveto 07–12/2024

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

Kokonaisuutena vuoden 2024 aikana edistyi kaikkien ohjelmakokonaisuuksien osalta erittäin hyvin. Esimerkkeinä merkittävistä onnistumisista:

- Keskitetyn asiakaspalauttejärjestelmän edistyminen, otettu käyttöön vuoden 2025 alusta (Tieto-ohjelma)
- Johdon työpöydän ensimmäisen vaiheen käyttöönotto ja seuraavien vaiheiden suunnittelu käynnissä (Tieto-ohjelma)
- Käyttöönottovalmius saavutettu uudelle digitaaliselle alustalle, joka yhtenäistää hyvinvointialueen digitaaliset palvelut yhdeksi helppokäyttöiseksi asiointikanavaksi (Digitalisaatio-ohjelma)
- Ikäihmisten hyvän arjen opetus- ja tutkimuskeskus –Living Lab -kokonaisuuden projektointi (TKKI-ohjelma)
- Kehittämistoiminnan tuloksellisuutta on puolivuotiskaudella kasvatettu ja onnistuttu harkinnanvaraisissa rahoitushauissa, hankehaun prosessiin on ohjattu vahva hanketoimiston tuki ja otettu omistajuus hallinnollisesta valmistelusta (TKKI-ohjelma)
- Perhekeskusten jatkokehittäminen yhteisövaikuttavuutta edistäen (sote-järjestämisen linjaukset sekä uudistusohjelma)
- Seniorikeskustoiminnan kehittäminen (sote-järjestämisen linjaukset ja uudistusohjelma)
- Työikäisten kokonaisuuden edistäminen, mm. mallit häätöjen ehkäisemiseksi valmisteltu monialaisena verkostotyönä sekä pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisen menetelmiä otettu käyttöön (sote-järjestämisen linjaukset ja uudistusohjelma)
- Hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien yhdyspintaa vahvistettu uudistusohjelman piloteissa, hytetu-neuvotteluissa ja rakennettaessa yhteistä tietopohjaa (uudistusohjelma, järjestö-, palveluntuottaja- ja kuntayhteistyö, alueellinen hyvinvointisuunnitelma ja –kertomus)

Kunkin ohjelmakokonaisuuden edistymisen seuranta on **liitteessä 1**.

Suurimmat riskit tavoitteiden saavuttamiselle liittyvät taloudelliseen tilanteeseen, henkilöstön saatavuuteen ja riittävyyteen sekä palvelutarpeen kasvuun ja moninaistumiseen.

Lisäksi on tunnistettu, että hyvinvointialueen eri ohjelmien yhteensovittaminen vaatii erityistä huomiota. Tähän on kiinnitetty huomiota erityisesti uudistusohjelman osalta, joka sisältää eri väestöryhmille suunnattuja yhteisövaikuttavuuden pilotteja. Uudistusohjelman edistämiseksi suunnitellaan yhteisen ohjausryhmän perustamista sekä keväällä 2025 järjestettävää kick-off-visiotyöpajaa, johon kutsutaan keskeisiä sidosryhmiä kunnista, järjestöistä ja seurakunnista.

Strategian väliarvioinnin yhteydessä on saatu palautetta, että toimeenpano-ohjelma on käytettävyydeltään koettu hankalaksi.

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

Mahdollisen strategian päivityksen yhteydessä arvioidaan myös toimeenpano-ohjelman kokonaisuus uudelleen.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Järjestämispäällikkö Virtanen Jarna

Päätösehdotus

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Liite 6 Keski-Suomen hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman puolivuosisiraportointi heinä-joulukuu2024

Vammaisneuvosto § 4 16.01.2025
Lasten, nuorten ja perheiden 19.02.2025
lautakunta

14 Hyvinvointikertomus 2023-2024

Vammaisneuvosto 16.01.2025 § 4

Valmistelija hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen, p. 050 316 3441
palvelujohtaja Nina Peränen, p 050 5946 783

Selostus asiasta **Yleistä**

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2024 määrittelee 7 § hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Hyvinvointialueen on seurattava asukkaitensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Hyvinvointialueella on raportoitava asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä aluevaltuustolle vuosittain. Lisäksi hyvinvointialueella on valmisteltava aluevaltuustolle valtuustokausittain alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma.

Keski-Suomen hyvinvointialueen ensimmäinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laadittiin poikkeuksellisesti yhtenä asiakirjana, joka hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.5.2024. Nyt valtuustokauden päättyessä laaditaan uusi laaja hyvinvointikertomus, joka toimii samalla myös uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmatyön pohjana. Kansalliset väestökyselyt (Kouluterveys ja TerveSuomi) eivät ole päivittyneet vuoden 2023 jälkeen. Uudet tulokset saamme syksyllä 2025.

Laaja hyvinvointikertomus kokoaa keskisuomalaisen väestön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tilannekuvan sekä tehtyjä toimenpiteitä.

Hyvinvointikertomus on laadittu yhteistyössä hyvinvointialueen palveluiden, kuntien sekä järjestöjen kanssa. Kertomusta täydentävät syksyllä 2024 käytyihin hyte-neuvotteluihin laaditut kuntakortit.

Tällä valtuustokaudella on erityisesti keskitytty hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen rakenteiden ja yhteisövaikuttavuuden periaatteiden edistämiseen sekä yhteisen tietopohjan rakentamiseen. Hyvinvointialueen käynnistymisen myötä on käynnistynyt uudenlaista verkostotyötä.

Vammaisneuvosto § 4 16.01.2025
Lasten, nuorten ja perheiden 19.02.2025
lautakunta

Hyvinvointikertomuksessa raportoidaan kolmen painopisteen: arjen turvallisuuden, mielen hyvinvoinnin sekä liikunnallisen elämäntavan linjausten ja toimenpiteiden etenemistä.

Vaikutusten ennakoarviointi

Erillinen liite

Toimivalta

Hallintosääntö § 28
Toimintasääntö § 2

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus Vammaisneuvosto kuulee hyvinvointikertomus 2023-2025 esittelyn ja antaa tarvittaessa evästyksiä valmistelijalle.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.
Vammaisneuvosto antaa valmistelijoille seuraavan evästyksen:
Strategian tavoitteen mukaan tulisi keskittyä hyvinvointialueetasoisesti terveyserojen kaventamiseen, erityisesti sellaisten kuntien alueella, jossa eroja on jo havaittu. Strategian uudistamisessa on hyvä ottaa hyvinvointialueetasoisesti maailmanpoliittinen tilanne ja henkilön turvallisuuden kokonaisvaltainen tunne huomioon. Kuntakortteja toivotaan selkeämmäksi, jotta kuntia olisi helpompi verrata keskenään. Arki, mieli ja liikunta toivotaan otettavan kokonaisuutena hyvinvointikertomuksessa huomioon ja alueella on turvattava tiloja, jossa pystytään järjestämään toimintaa vammaisille ihmisille.

Asiaa esitteli kokouksessa Susanna Mutanen.

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025
2745/00.01.01.01/2024

Valmistelija hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen, p. 050 316 3441
palvelujohtaja Nina Peränen, p 050 5946 783

Selostus asiasta **Yleistä**

Vammaisneuvosto	§ 4	16.01.2025
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta		19.02.2025

Hyvinvointikertomus 2023-2025 on luonnosvaiheessa käsitelty kaikissa vaikuttamistoimielimissä. Vanhusneuvosto 15.1.2025, vammaisneuvosto 16.1.2025, nuorisovaltuusto 14.1.2025, palveluntuottajien vaikuttamistoimielin 15.1.2025 sekä järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin 20.1.2025.

Vaikuttamistoimielinten kannanotot esittelijälle olivat seuraavanlaisia:

- Palveluntuottajien ja yrittäjien näkökulma on vielä aika ohut hyvinvointikertomuksessa. Yhteistyötä pitää tehostaa tietopohjan vahvistamisessa sekä laajemmin hyvinvoinnin edistämistyössä. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa pitää myös tehostaa.
- Palveluntuottajien vaikuttamistoimielimen mielestä hyvinvointialueen ja yritysten välillä ei ole riittävästi yhteistyötä ennaltaehkäisevässä työssä työkyvyn ylläpitämiseksi.
- Vammaisneuvosto kantaa huolta alueen suurista terveyseroista. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä tulisi juuri suunnata enemmän sinne, missä tarve on tiedon pohjalta suurin. Maailmanpoliittinen tilanne huomioiden kokemuksellinen turvallisuuden tunne tulisi suunnitelmassa huomioida.
- Vammaisneuvosto toivoo kuntakorteista selkeämpää esitystapaa. Idea on hyvä mutta vaatii vielä muokkausta ja mahdollisuutta vertailla kuntia paremmin keskenään.
- Vanhusneuvosto kokee hyvinvointikertomuksen tärkeäksi työkaluksi. Tiedolla johtamista tarvitaan erityisesti terveyserojen kaventamisessa. Kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyötä yhdyspinnoilla tulee vaalia. Seniorikeskuksia tulee hyödyntää hyvinvoinnin edistämistyössä ja erityisesti yhteisövaikuttavuuden näkökulmasta
- Vanhusneuvosto toivoo lisättävän ravitsemusta kuvaavia indikaattoreita sekä toimenpiteitä suunnitelmaan.
- Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin toivoo keskustelua yhteistyön tehostamisesta yhteisövaikuttavuuden sekä kehittämistoiminnan suhteen. Järjestöillä on paljon asiantuntijuutta sekä kehitettyjä työkaluja ja toimintamalleja.
- Järjestöjen ja seurakuntien asiantuntemusta tulee hyödyntää erityisesti hyte-tiedon tuotannossa. Heillä on paljon kokemustietoa ja havaitsevat herkästi hiljaisia signaaleja. Kuntakortteihin tulisi liittää tietoa kunnan järjestötoiminnasta.

Vaikuttamistoimielinten kommenttien pohjalta tehtyjä muutoksia

Palveluntuottajien kanssa on käyty keskustelua hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen neuvotteluiden toteuttamiseksi jatkossa.

Hyvinvointikertomukseen on liitetty kuntien terveyseroja kuvaavia indikaattoreita, siltä osin kuin niitä on saatavilla (kouluterveyskyselyt).

Vammaisneuvosto § 4 16.01.2025
Lasten, nuorten ja perheiden 19.02.2025
lautakunta

Kuntakorteista on tehty visuaalisempi versio. Kuntien kanssa on kostettu tieto yhteisestä vähimmäistietopohjasta. Jatkossa kuntakorttien avulla voidaan paremmin tarkastella kuntien välistä yhteistyötä sekä tarpeita, joihin hyvinvointialueen ja kuntien yhdyspintatyöhön voidaan paremmin vaikuttaa.

Kansallisessa vähimmäistietosisällössä on todella vähän ravitsemukseen liittyviä indikaattoreita. Teemakokonaisuus huomioidaan suunnitelmavaiheessa. Työryhmässä on hyvinvointialueen ravitsemusterapeutti.

Järjestöjen tiedon tuotantoon on suunniteltu hankehakemusta. Joka tapauksessa järjestöjen tietoa tullaan hyödyntämään. Kuntakortteja päivitettäessä huomioidaan järjestöjen tuottama tieto. Järjestöt ovat mukana yhteisissä hyvinvoinnin, terevyyden ja turvallisuuden edistämisen neuvotteluissa.

Vaikutusten ennakoarviointi

Erillinen liite

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä Järjestämispäällikkö Virtanen Jarna

Päätösehdotus Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta antaa asiaan evästyksen ja esittää asiaa edelleen aluehallituksen jatkokäsittelyyn.

Päätös

Liitteet
Liite 7 Alueellinen_laaja_hyvinvointikertomus 2023-2025_Final
Liite 8 Keski-Suomi_Kuntakortit_2024 Laajakertomusliite

Oheisaineisto
Vaikutusten ennakoarviointi hyvinvointikertomus

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

15

Vuoden 2025 talousarvion käyttösuunnitelma

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025
332/02.00.00/2025

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen, p. 040 185 9985

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialueita koskevan lain 43 §:n mukaan aluehallituksen tulee vastata hyvinvointialueen hallinnosta ja taloudenhoidosta. Talousarvion noudattamisen täsmentämiseksi on laadittu hallintosäännön mukaisesti liitteenä oleva käyttösuunnitelma. Käyttösuunnitelma on valtuuston hyväksymää toiminta- ja taloussuunnitelmaa yksityiskohtaisempi toiminnallinen ja taloudellinen suunnitelma tehtävistä ja määrärahoista.

Talousarviossa on määritelty aluevaltuustoon nähden sitovat määrärahat vastuualueittain sekä esitetty määrärahajako palvelualueetasolla. Käyttösuunnitelmassa määrärahat on jaettu organisaation palveluyksiköitasolle sekä kuvattu palveluyksiköiden toiminta. Käyttösuunnitelman lisäksi taloussuunnittelujärjestelmään on tehty määrärahojen jako organisaation toimipistetasolle. Käyttösuunnitelmaa hyödynnetään talouden seurannassa ja johtamisessa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 73 §:n mukaan aluehallitus hyväksyy talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Toimielin voi siirtää käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle. Hallintosäännön 34 §:n mukaan vastuualuejohtaja päättää aluehallituksen sitovuustasossa olevien vastuualueen määrärahojen siirroista vastuualueen sisällä palvelualueiden välillä ja 35 §:n mukaan palvelujohtaja päättää aluehallituksen sitovuustasossa olevien palvelualueen määrärahojen siirroista palvelualueen sisällä palveluyksiköiden välillä.

Hyvinvointialueen tarkastuslautakunta on 16.1.2025 hyväksynyt tarkastuslautakunnan käyttösuunnitelman vuodelle 2025 ja lähettänyt sen aluehallitukselle liitettäväksi hyvinvointialueen käyttösuunnitelmapäätökseen.

Vuoden 2025 talousarvion kokonaisuus tullaan arvioimaan ja tarkistamaan keväällä 2025. Samassa yhteydessä tehdään mahdolliset muutokset rahoitukseen, taloudellisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin. Talousarviomuutos valmistellaan tarvittaessa siten, että se voidaan käsitellä aluehallituksessa ja -valtuustossa toukokuussa 2025.

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

Toimivalta

Hallintosääntö § 18.

Esittelijä

Järjestämispäällikkö Virtanen Jarna

Päätösehdotus

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta merkitsee asian tiedoksi ja antaa mahdollisen evästyksensä jatkokäsittelyyn.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Liitteet

Liite 9 Keski-Suomen hyvinvointialueen käyttösunnitelma vuodelle 2025

Lasten, nuorten ja perheiden
lautakunta

19.02.2025

16 Ilmoitusasiat

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 19.02.2025

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnalle tiedotetaan seuraavista asioista.

- Vaalikauden päätösseminaari 18.3.2025
- RRP hankkeiden vuosikatsaus (julkaistu vuosikatsaus)
- Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomus ”Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut hyvinvointialueilla – Palvelujen saatavuus, saavuttavuus ja yhteensovittaminen”, julkaistu 18.12.2024 (kirje + liite materiaaliksi)

Esittelijä Järjestämispäällikkö Virtanen Jarna

Päätösehdotus Merkitään ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Liite 10 Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelma vuosikoonti 2024

Liite 11 Kirje VTVn tarkastus Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut hyvinvointialueilla - Palvelujen saatavuus_ saavutettavuus ja yhteensovittaminen, 13.12.2024

Liite 12 Liite 1 Tiedote; Ostopalvelut vaarantavat hoidon jatkuvuuden ja heikentävät laatua nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa